

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

Praefatio

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CORNELII IANSENII
EPISCOPI IPRENSIS,
DE
GRATIA CHRISTI
SALVATORIS
LIBER OCTAVVS.

Qui est de concordia gratiæ & liberi
arbitrij.

P R Æ F A T I O

ABSOLVTIS illis quæ de liberi arbitrij natura & gratia Christi medicinali dicenda videbantur. superest, ut aliquid etiam dicamus de modo quo vis ejus & operandi efficacia, cum humanæ voluntatis libertate consistat. Hæc enim difficultas ardua semper habita est & ad intelligendum perobscura. Vnde Augustinus in libro de gratia Christi: *2* *Ista questio ubi de libero arbitrio voluntatis & de Dei gratia disputatur, ita est AD DISCERNENDVM DIFFICILIS, ut quando defenditur liberum arbitrium, negari Dei gratia videatur, quando autem asseritur Dei gratia liberum arbitrium putetur auferri.* Alibi vocat, *b* *difficilem ad soluendum questionem: c* alibi, *d* *difficillimam: alibi, d* *difficillimam & paucis intelligibilem.* Itaque in libro de peccatorum meritis & remissione, de quibuslibet, etiam de seipso loquens: *e* *Ipsi enim ratio, inquit, quemlibet nostrum quærentem vehementer angustat, ne sic defendamus gratiam, ut liberum arbitrium auferre videamur: rursus ne liberum sic asseramus arbitrium ut superba impietate ingrati Dei gratia iudicemur; hoc est, ut gratiam abstulisse censeamur.* Quapropter ex diuinæ gratiæ predicatione & operatione ejus quem tradebat, inuidiosissime Augustino à Pelagianis destructio libertatis otiosa est. Nam inde est, quod ei hoc Iulianus frequenter exprobrat, eumque vocat, *præcipuum liberi arbitrij negatorem; & hoc, certissimum esse asseuerat.* Cum igitur omnibus Catholicis in confesso sit, rectè libertatem arbitrij, per illius gratiæ predicationem & operationem, quam ipse, Ecclesiâ ipsius doctrinæ assentiente, docuit, non violatam, sed integerrimè seruatam esse, necessarium est diligenter investigare, quo pacto ipse gratiæ, efficaciam cum libertate conciliando copulauerit. Nam in isto conciliandi modo sitam esse veritatem, nemo prudens & Catholicus, arbitror, diffitebitur. Neque enim ab Augustini temporibus usque ad tempora Molinæ in Catholica Ecclesia dubitatum fuit, quin Augustinus rectè de gratia diuina senserit, & humanæ voluntatis libertatem predicatione gratiæ non exstinxerit.

2 *Lib de gra. Christi. 2. 47.*

b *Lib de prædest. 55. c. 14.*

c *In Epist. 2 ad Valentin.*

e *Epist. 2. de peccat. meritis.*

105.

d *Epist. 1. ad Valentin.*

e *Lib. 2. de peccat. meritis.*

cap. 18.

Lib. 1. contra Iul. oper. imper. f. 162.

INCAPVT PRIMVM.

Discrimen duarum opinionum de prædeterminatione physica,
& gratia congrua. In quo sancti Augustini sententia
cum utraque conveniat.

QUONIAM modo divinæ gratiæ effi-
cacia cum arbitrii libertate consen-
tiat, summa hoc tempore & capita-
lis controversia est. In quorum con-
ciliatione magnis viribus à Scholasticis Do-
ctoribus laboratum est, quibus major, aut mi-
nor occurrit difficultas, prout actio gratiæ in
voluntatem efficacior, aut remissior ad eis con-
sistitur. Itaque diversis modis à diversis hoc
tentatum est, & ad solum istum scopulum de-
clinandum, diversi & repugnantes operationis
modi gratiæ Christi attributi sunt. In quorum
explicatione atque defensione, quia omnes aut
penè omnes modi, qui in ista conciliatione
gratiæ & liberi arbitrii difficultatem ingerunt,
à Scholasticis tacti aut soluti sunt, non abs re
fuerit, eorum de gratia sententias, quæ fusi-
us tractate passim reperuntur, breviter perstrin-
gere, ut cum quæ illarum, hæc doctrina de
gratia medicinali Christi, quam ex Augustino
hactenus proposuimus, affinitatem, & quan-
tam & qualem habeat aut non habeat, perspi-
cua appareat. Sic enim simul statim lucebit,
quibus difficultatibus obnoxia sit, & quò pa-
to ex eis expediri etiam secundum Scholasti-
corum doctrinam possit aut debeat.

Doctores igitur hujus temporis qui de gra-
tia efficaci magno conatu disputant, in duas
capitales opiniones distracti sunt. Alij natu-
ram ejus in quadam Dei motione aut impulsu
collocant, quæ ex se voluntatem efficaciter
determinet ad consensum, ita scilicet & ut eâ
positâ & passivè receptâ in voluntatem, ita-
tîm consensus ejus præsto sit, simulque stare
non possit ut dissentiat. Hanc ut aliquis habeat
dicunt non esse in hominis potestate, quia da-
tur & negatur ex divino beneplacito, sine
quâ tamen fieri non possit, ut quicquam aut
boni operetur aut mali. Necessitatem ejus
tantam ex duplici capite proficisci, ex sub-
ordinatione secundæ causæ sub prima, & ex
indifferentia liberæ voluntatis, quæ non est
apta ut aliquid agat, nisi ab agente superiori
determinetur. Alij existimantes istiusmodi
operationis efficaciam directè evertere arbi-
trii libertatem, excogitarunt aliud gratiæ ge-
nus, cujus operationis modus isti priori ex
diametro advesetur. Dicunt enim gratiam
efficacem esse sitam non in tali motione vo-
luntatem prædeterminante, sed in quadam
illuminatione intellectus & motibus volun-
tatis, quibus Deus & allicit voluntatem ut
velit, & vires volendi tribuit, simulque con-
sistit cum voluntate si voluerit. Ut autem
cum illis adiutoriis velit, aut resistat eis, hoc
non fieri ex aliqua prædeterminatione Dei

A in hanc aut istam partem, sed ex libera optio-
ne voluntatis: quæ quantumcumque gratia
allicit atque blandiatur, consentit, dissentit,
quæ si velit. Primi vocant communiter gra-
tiam istam suam prædeterminationem physicam,
secundi congruam. Illa fere defenditur à se-
ctatoribus sancti Thomæ; hæc à Francisco
Suarez, Lessio, Molina, & alijs multis. Nam
quævis aliqua inter Suarez cum suis ex una,
& Molinam, Lessium cum ceteris ex altera
parte discrepantia sit, illa tamen magis divi-
nam voluntatem ex qua gratia proficiscitur,
quam diversum operandi modum quem ha-
beat gratia, aut consentiendi quem voluntas,
respicit. Vtrique enim statuunt Deum explo-
rare per scientiam conditionatam, quid vo-
luntas libera cum qualibet gratia, si daretur,
vellet aut faceret; quo explorato illi voluntas
dari gratiam cum quâ voluntas operatura
prævidetur, ex decreto Dei prædestinantis, ut
talis effectus fiat; hi vero ex alijs considera-
tionibus aut regulis providentiæ, Inter ista
duo gratiæ genera generatim hoc discrimen
est, quòd illi qui prædeterminationem physi-
cam defendunt, magnopere laborent ne arbi-
trii libertatem destruxisse videantur, alij ne
Christiana gratiæ veritatem. Nam ut illis
vino vertitur quòd nimium extollunt gra-
tiam, ita istis quòd nimis deprimitur. Hinc
adversariorum criminatione illis Calvinis-
mus, ab aliquibus istis Pelagianismus impin-
gitur.

Quod si quis discrimen istud duarum ista-
rum sententiarum vel solum præ oculis ha-
beat, non est difficile animadvertere, quid re-
spondendum sit interroganti, cum utrà tan-
dem, doctrina de adiutorio medicinali Christi,
quam tanquam veram Augustini sententiam
ex ejus scriptis undique concinentibus pro-
duximus, convenire statuenda sit. Dicendum
est enim, ex integro cum neutra convenire,
sed aliquid ab utraque sumere. Nam à priori
accipit, quod voluntati consensum efficaci-
ter inclinando atque adeò prædeterminando
largitur; à posteriori, quod sit actus qui-
dam vitalis, utpote cælestis, & Augustini
phrasi, ineffabilis suavitatis delectatio; non
tamen expectat impulsu voluntatis ut se-
cum influat, sed ei tribuit: nec haret quo-
dammodo ex arbitratu voluntatis eligentis
ut velit aut nolit, sed arbitratum volendi,
ad hoc ipsum determinando suavitatis effi-
cacia voluntatem, efficit. Ex quo fit ut quod
in gratia medicinali Salvatoris essentiale ac
formale est, in Augustino illi animadvertent-
runt, hi vero quod quodammodo materiale.

Itaque